

Haapamaan tuulivoimaosayleiskaava vireille

TEKN 14.08.2024 § 144
4147/10.02.02/2023

Valmistelija

Kaavasuunnittelija Päivi Harjuniemi, puh. 040 5462977

Tornion kaupunginhallitus on kokouksessaan 25.3.2024 § 94 hyväksynyt Haapamaan tuulivoimaosayleiskaavan käynnistämisen sekä kaavanlaatijaksi WSP Finland Oy:n Myrsky Energia OY:n hakemuksesta. Lisäksi Tornion kaupunginhallitus on kokouksessaan 23.4.2024 § 116 hyväksynyt Haapamaan osayleiskaava-alueen laajentamisen sekä aluelaajennoksen kaavanlaatijaksi WSP Finland Oy:n.

Myrsky Energia Oy suunnittelee Tornion Haapamaan 7200 hehtaarin kokoiselle hankealueelle noin 56 tuulivoimalan rakentamista, yksikköteholtaan noin 6-10 MW. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 300 metriä.

Suunnittelualue sijaitsee noin 30 km Tornion keskustasta pohjoiseen ja noin 9 km päässä Ruotsin ja Suomen valtakunnanrajasta. Kaava-alue vastaa pääpiirteistään Länsi-Lapin vuoden 2022 tuulivoimaselvityksessä tunnistetun alueen nr 38 (Haapamaa) rajausta.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää tuulivoimaosayleiskaavaa, joka laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 77a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Tuulivoimaloiden rakentamisen aloittaminen edellyttää osayleiskaavan lainvoimaisuutta, sekä muiden tarvittavien lupien, selvitysten ja mahdollisten poikkeamispäätösten myöntämistä. Osayleiskaavaa voidaan käyttää tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena. Edellytyksenä on, että yleiskaavalla voidaan riittävällä tavalla ohjata alueen yleistä maankäyttöä mm. alueen ympäristöarvot ja maisemakuva huomioivalla tavalla.

Hankkeelle laaditaan samanaikaisesti YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi, jonka toteuttamisesta vastaa WSP Finland Oy Myrsky Energia Oy:n toimeksiannosta. Kaava- ja YVA-prosessit toteutetaan erillismenettelynä, mutta mahdollisimman samanaikaisesti ja toisiaan tukien. Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjen selvitysten tietoja sekä ympäristövaikutusten arviointien tuloksia.

Kaava-alue sijaitsee alle 10 kilometrin etäisyydellä Ruotsin rajasta, joten kaavalla on rajat ylittäviä vaikutuksia. Kaavan kansainvälisen kuulemisen toteuttaa Suomen ympäristökeskus (SYKE).

Nähtävilläoloaikana järjestetään yleisötilaisuus.

Liitteet

Haapamaan tuulivoimaosayleiskaava, osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Esittelijä

Kaupunginarkkitehti Ryyänen Harri

Päätösehdotus

Teknisten palvelujen lautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se hyväksyy osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja asettaa sen julkisesti nähtäville. Nähtävilläoloaikana järjestetään yleisötilaisuus.

Pöytäkirja pidetään kokouksessa tarkastettuna tämän asian osalta.

Päätös

Käsittelyn alussa Myrsky Oy:n ja WSP edustajat esittelivät Haapamaan tuulivoimaosayleiskaavan alueelle suunniteltua tuulivoimapuistoa.

Asiasta käydyn keskustelun aikana Liisa Koivisto esitti Vilho Tikkasen kannattamana, että tekninen lautakunta ei hyväksy osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, sillä silloin kuntamme pinta-alasta lähes neljäsosassa olisi tuulivoimakaavoitus vireillä. Tässä ei ole mitään inhimillistä enää, tämä touhu on ajat sitten ylittänyt kaikki inhimillisyyden rajat.

Puheenjohtaja totesi, että koska keskustelun aikana oli tehty kaupungin arkkitehdin päätösesitystä poikkeava kannatettu esitys, asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat kaupungin arkkitehdin tekemää päätösesitystä, äänestävät "jaa", ja ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat Liisa Koiviston ja Vilho Tikkasen kannattamaa vastaesitystä, äänestävät "ei".

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Sähköisessä suoritetussa äänestyksessä annettiin 8 "jaa" ääntä (Aho Kirsti, Hannuniemi Jari, Hyöppinen Aino, Kostainen Jaana, Liikamaa Arto, Lummi Raija, Pigg Pasi, Tervahauta Jari) ja 3 "ei" ääntä (Koivisto Liisa, Rauhala Heikki, Tikkanen Vilho).

Lautakunnan päätökseksi tuli hyväksyä kaupungin arkkitehdin päätösesitys.

Hyväksyttiin.

Liisa Koivisto, Vilho Tikkanen ja Heikki Rauhala jättivät asiasta seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen:

2 km etäisyys asutukseen on täysin riittämätön ja asukkaille aiheutuu tuulivoimaloista kohtuutonta haittaa. Jo paljon pienemmistä voimaloista aiheutuu haittaa lähialueen asukkaille, joten ei tarvitse olla Einstein ymmärtääkseen, että 100 metriä korkeammista ja yli puolet tehokkaammista tulee enemmän haittaa ja etäisyyden asutukseen pitää olla pidempi.

Myös hankkeiden yhteisvaikutus huolestuttaa, sillä melumallinnokset ovat vain laskennallisia. Todellista vaikutusta ei tiedä tai valvo mittauksin kukaan.

Tuulivoimahanketta pitää myös siirtää kauemmas pohjavesialueesta, johon hanke nyt rajautuu. Riskiä pohjaveden pilaamiselle ei saa aiheutua. YVA-menettelyn aikana tehtävistä selvityksistä, kuten asukaskyselystä, metsästäjähaastattelusta ja näkymäanalyysistä ei tässä suunnitelmassa ollut riittäviä tietoja.

Vinsanmaan tuulivoimahankkeen asukaskysely meni täysin pieleen, joten olisi voinut olettaa, että nyt suunnitelmassa olisi avattu, miten asukaskysely toteutetaan. Mikä on kyselyn etäisyys? Mielestämme 5 km ei riitä, pitäisi olla 10 km, sillä 300m korkeiden tuulivoimaloiden vaikutusalue ulottuu kauas. 10 kilometrin etäisyydelle suunnitelmassa on ilmoitettu myös valituisten asuntojen sekä loma-asuntojen määrät, joten etäisyyden pitäisi olla 10 km. Miten kyselystä tiedotetaan asukkaita? Mitä ja miten kyselyn tuloksista kerrotaan ja kenelle? Valtuutettuina toivoisimme avoimuutta tuulivoimayhtiöltä näin tärkeässä ja monia kuntalaisia koskevassa asiassa.

Metsästäjähaastattelujen osalta on tärkeää, että jääviyskysymykset huomioidaan maanomistajien kohdalla. Reilua olisi, että kysely lähetettäisiin kaikille metsästysseurojen jäsenille, eikä haastateltaisi vain muutamaa metsästäjää, pahimmassa tapauksessa vieläpä maanomistajaa tai maanomistajan sukulaista, jotka hyötyvät taloudellisesti tuulivoimahankkeesta.

Näkymäalueanalyysistä suunnitelmassa on mainittu, että kuvia otetaan 12 kpl. Tämä on riittämätön määrä, ja keskustelussa tuulivoimatoimijat sanoivatkin, että voidaan ottaa enemmänkin ja paikalliset voivat ehdottaa kuvauspaikkoja. On tärkeää, että kuvia otetaan eri vuodenaikoina, ja erityisesti, kun lehtiä ei ole puissa näkymää peittämässä ja myös talvella. Myös havainnevideota luvattiin, samoin kuin havainnekuvia, joissa näkyvät kaikki vireillä olevat tuulivoimahankkeet. Näiden hankkeiden yhteisvaikutusta tosiaan pitää arvioida, joten siksi myös havainnekuvat ja -videot yhteisvaikutuksesta ovat tärkeitä. Nämä olisi tärkeää kirjoittaa suunnitelmaan.

Sivulla 21 sanotaan: "Tuulivoimahankkeen kokonaisinvestointikustannukset ovat yhteensä noin 720 milj. euroa ja työllisyysvaikutus (suorat, välilliset) on elinkaaren aikana yhteensä noin 9 256 henkilötyövuotta." Tässä pitäisi ehdottomasti mainita lähde ja laskentatapa tuolle laskelmalle, jonka mukaan henkilövuodet on laskettu. Tuulivoimahankkeet tuottavat työtä lähinnä rakennusaikana, ja sen jälkeen ylläpitoaikana vain muutamalle huoltohenkilölle ja auroajalle. Rakennusaikana ne aiheuttavat hirveästi rakennusmelua ja raskasta liikennettä lähialueelle ja koko elinkaarensa ajan ne heikentävät alueella asumista ja yrittämistä.

Suunnitelmassa mainitaan, että hanke tuo alueelle tuloja sekä maanomistajille että kunnalle kiinteistöverojen muodossa.

Sitä ei mainita, että maanomistajien saamat vuokratulot eriarvoistavat kuntalaisia. Maanomistajat, joista monet eivät edes asu hankealueen vieressä, käärivät rahat ja haitat jäävät asukkaille, jotka eivät saa mitään korvauksia vieressä pauhaavista voimaloista.

Sitäkään ei mainita, että kunta saa tällä hetkellä kiinteistöverot, mutta siihen ei kannata luottaa. Se on vain poliittinen päätös, ja työryhmä on jo selvittänyt tuulivoiman kiinteistöverojen tasausta kuntien kesken. Tällöin kunta ei hyötyisi tuulivoimaloista juuri mitään, mutta ottaisi suuren taloudellisen riskin, jos tuulivoimaloiden purkuvastuu jää kunnalle ja purkuvakuudet ovat riittämättömät tai niitä ei saa käyttöön ollenkaan tai niitä ei vielä ole kertynyt tarpeeksi, jos voimat pitää purkaa etuajassa.
